

دانشگاه علوم پزشکی ایلام

دانشکده پرستاری و مامایی

گروه پرستاری

طرح درس نیمسال اول و روزانه

درس:

اخلاق و مقررات حرفه ای در پرستاری

مدرس:

دکتر مصیب مظفری

نیمسال دوم سال تحصیلی 92-93

1. کلیات

عنوان درس: اخلاق و مقررات حرفه ای در پرستاری		تعداد واحد: 1 واحد (8 ساعت)
دانشجویان: پرستاری	مقطع: کارشناسی پیوسته	روزهای برگزاری کلاس: دو شنبه ها 4-6
مدت جلسه: 1/45 دقیقه	مکان تشکیل: دانشکده پرستاری و مامایی کلاس شماره 4	مدرس: دکتر مظفری
<p>شرح درس: این درس شامل تاریخچه، کلیات مربوط به اصول اخلاق پزشکی، حقوق بیمار، استانداردهای مراقبت و مجموعه قوانین انتظامی در رابطه با قصور حرفه ای است.</p>		
<p>هدف کلی: آشنایی با اصول اخلاقی، قوانین، مقررات و استانداردها در ارائه خدمات پرستاری</p>		
<p>اهداف جزئی: در پایان دوره درسی، دانشجو قادر باشد:</p> <ol style="list-style-type: none"> (1) کلیات اخلاق پزشکی را شرح دهد (2) ضرورت اخلاق پزشکی را مورد بحث قرار دهد. (3) تفاوت های اخلاق پزشکی سنتی و مدرن را مورد بحث قرار دهد. (4) اصول اخلاقی و تئوری های اخلاق را شرح دهد. (5) دیدگاه اسلام راجع به پزشکی را مختصراً تشریح کند. (6) ویژگی های اخلاق پزشکی در ایران قبل از اسلام را بیان کند. (7) ویژگی های اخلاق پزشکی در ایران بعد از اسلام را بیان کند. (8) سیر تحولات اخلاق پزشکی معاصر در ایران را شرح دهد. (9) وضعیت موجود اخلاق پزشکی در ایران را مورد بحث قرار دهد. (10) موضوعات اخلاق پزشکی معاصر را تشریح نماید. (11) حقوق را تعریف کند. (12) حقوق اساسی بیمار را بر شمارد (13) راهکارهای حفظ حقوق بیماران را مورد بحث قرار دهد. (14) منشور حقوق بیمار را مورد بررسی قرار دهد. (15) رضایتنامه بیمار، ابعاد حقوقی و اثرات آن را مورد بحث قرار دهد. (16) برائت نامه، ابعاد حقوقی و اثرات آن را مورد بحث قرار دهد. (17) عملکرد ساختار بهداشتی درمانی کشور در حفظ حقوق بیمار را بررسی و نقد کند. (18) قصور، بی احتیاطی، بی مبالائی و تقصیر را تعریف کند. (19) جرم و مجازات را تعریف کند. (20) مسئولیت مدنی را تعریف و مثال ذکر کند. (21) مسئولیت کیفری را تعریف و مثال ذکر کند. (22) مسئولیت اخلاقی را تعریف و مثال ذکر کند. (23) مفهوم کیفر ناشی از مسئولیت کیفری و الزامات آن را بیان کند. (24) مفهوم خسارت ناشی از مسئولیت مدنی و الزامات آن را بیان کند. (25) دیه و نقش آن در قانون مجازات اسلامی را بیان کند. (26) قوانین ناظر بر تخلفات حرفه ای پرستاران را تشریح نماید. (27) تخلفات انتظامی پرستاران را تعریف و انواع مجازات آن را توضیح دهد. (28) تخلفات کیفری و انواع مجازات مربوط به جرایم و تخلفات پرستاران را بیان کند 		

<p>(29) اصول رفتاری و اخلاقی کار در اتاق عمل را شرح دهد</p> <p>(30) مستند سازی مراقبت از بیمار قبل، حین و بعد از عمل را شرح دهد.</p> <p>(31) با مزایای مستند سازی آشنا باشد.</p> <p>(32) استانداردهای مستند سازی مراقبت از بیمار را بر شمارد</p> <p>(33) استانداردها در ارائه خدمات پرستاری را بیان کند</p> <p>(34) اصول ارتباط با همکاران، پزشکان و همراهان را تشریح نماید.</p> <p>(35) مسایل اخلاقی در ارتباط با محتضر را بیان کند.</p> <p>(36) مسائل اخلاقی در ارتباط با بازماندگان را بیان کند.</p> <p>(37) سناریوهای مرگ را از دیدگاه پزشکی تشریح نماید.</p> <p>(38) الگوی برخورد حرفه ای با مرگ بیمار را تشریح نماید.</p> <p>(39) بندهای منشور پژوهش های انسانی هلسینکی را تشریح نماید.</p> <p>(40) با حقوق اساسی شرکت کنندگان در پژوهش آشنا شود.</p> <p>(41) با حقوق اساسی شرکت کنندگان صغیر، مجنون، غیر رشید و اقشار خاص در پژوهش آشنا شود.</p> <p>(42) با حقوق همکاران و سازمان های ذینفع در پژوهش آشنا شود.</p> <p>(43) با اصول جمع آوری، نگهداری و معدوم کردن اطلاعات آشنا شود.</p> <p>(44) با اصول انتشار نتایج پژوهش آشنا شود.</p>
<p>الگوهای تدریس: پیش سازمان دهنده - تفکر استقرایی - تمرین</p>
<p>امکانات مورد نیاز: فضای آموزشی، دیتا پروژکتور، رایانه</p>
<p>روش تدریس: سخنرانی، بحث گروهی، پرسش و پاسخ</p>
<p>مسئولیتها و فعالیتهای فراگیران:</p> <ul style="list-style-type: none"> • رعایت اصول اخلاق اسلامی، حرفه ای و حضور به موقع در کلاس • مطالعه موضوعات مورد بحث در هر جلسه و بحث و تبادل نظر در کلاس • ارائه پیشنهادات جهت اصلاح و پیشبرد اهداف آموزشی. • در صورت تمایل دانشجویان می توانند با راهنمایی مدرس هر گونه فعالیت جنبی (ارائه کنفرانس، کار پژوهشی، ...) انجام دهند. در صورت فعالیت اضافی دانشجو در کلاس به نمره کل اضافه می شود. زمان تحویل و ارائه تکالیف حداکثر تا پایان آخرین جلسه کلاس است. تهیه خلاصه در مورد یکی از مباحث اخلاقی در علوم پزشکی ارجح می باشد. • مباحث (سقط جنین، رضایتنامه بیمار بزرگسال، رضایتنامه اطفال، اخلاق در پژوهش، اصول ارتباط با همکاران، اتانازی، نحوه گفتن خبر بد، مسائل اخلاقی در پیوند عضو، اهداء جنین، مسائل راجع به افشاء سر بیمار، تعارض منافع و درمان غیر ضرور) به صورت کنفرانس ارائه می شوند.
<p>نحوه ارزشیابی: ارزشیابی به صورت تلفیقی و به روش زیر انجام خواهد شد: ارزشیابی تکوینی شامل امتحانات کلاسی و حضور فعال در کلاس درس و مباحثات انجام شده 20% نمره کل، امتحان پایان ترم شامل 80% نمره کل</p>
<p>منابع</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Berry & Kohn's Operating Room Technique, Mosby, 2007, TISBN 0323019803 2. A TEXTBOOK of perioperative care, Kate Woodhead, Paul Wicker, Elseviere 2005. <p>3- زردشت ر ، قارداشی ف، روش کار در اتاق عمل، تهران ، نشر جامعه نگر، 1385</p> <p>4- دیبائی ا. چکیده اخلاق و قوانین پزشکی، پژوهشکده فرهنگ و معارف اسلامی، قم، نشر معارف، 1381</p> <p>5- رضائی ا. اخلاق در پژوهشهای پزشکی، تهران ، نشر و تبلیغ بشری، تحفه، 1385</p> <p>6- فیستاج. حقوق و مسئولیت پرستاران. ترجمه محمود عباسی، مهین عباسی . تهران انتشارات تیمورزاده، 1377.</p>

7- مظفری م. مسئولیت های قانونی پرستاران، دانشجویان و مربیان پرستاری در نظام حقوقی ایران. سخنرانی در اولین کنگره بین المللی پزشکی قانونی ایران: تهران سوم خرداد.
8- - مظفری م. فلسفه اخلاق، حقوق و قدرت در پرستاری. خلاصه سخنرانی در اولین کنگره بین المللی پزشکی قانونی ایران: تهران سوم خرداد.
9- آیین نامه انتظامی رسیدگی به تخلفات صنفی و حرفه ای شاغلان حرفه های پزشکی و وابسته مصوب هیأت وزیران در جلسه مورخه 1373/5/9
10 - لاریجانی ب. زاهدی ف. امامی رضوی ح. تاریخچه اخلاق پزشکی در ایران. مجله دیابت و لیپید ایران. 1385، دوره 6 شماره 2: ص 113-124
11- قانون مجازات اسلامی سایر منابع در کلاس معرفی خواهد شد.
مقررات: غیبت موجه حداکثر 1 جلسه از کل جلسات خواهد بود (نمره حضور و غیاب به کسانی تعلق می گیرد که هیچگونه غیبتی نداشته باشند) غیبت بیش از حد مجاز در صورت موجه بودن منجر به حذف درس و در صورت غیرموجه بودن منجر به نمره صفر خواهد شد. امکان تکرار امتحان پایانی وجود ندارد و در صورت غیبت موجه درس حذف شده و در غیبت غیر موجه صفر منظور خواهد شد.

2- طرح درس نیمسال

جلسه	سرفصل مطالب
اول	آشنایی - مروری بر اهداف کلی درس، بحث و تعیین نحوه تدریس، روش اداره کلاس و تکالیف. کلیات اخلاق پزشکی و ضرورت آن - مختصری از تاریخچه اخلاق پزشکی
دوم	اخلاق پزشکی در ایران
سوم	حقوق اساسی بیمار
چهارم	قوانین پزشکی و قصور حرفه ای
پنجم	آیین نامه انتظامی و مجازات های اسلامی
ششم	استانداردهای ارائه خدمت در پرستاری
هفتم	مسائل اخلاقی در ارتباط با مرگ
هشتم	اصول اخلاقی در تحقیقات

3- طرح درس روزانه

جلسه اول		
محتوی	اهداف جزئی مدت زمان لازم برای تحقق هر هدف (12 دقیقه)	هدف کلی
ارائه درس: تعریف موضوع - ضرورت موضوع - ارائه محتوی (کلیات اخلاق پزشکی - ضرورت اخلاق پزشکی - ضرورت اخلاق پزشکی - سنتی - اخلاق پزشکی مدرن - نظریه های اخلاقی - اخلاق پزشکی از دیدگاه اسلام - سوگندنامه اهوازی - سوگندنامه بقراط) - ارائه مثال در هر مرحله از درس - تعیین تکالیف دانشجویان	<p>در پایان این درس دانشجو قادر خواهد بود:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) کلیات اخلاق پزشکی را شرح دهد. 2) ضرورت اخلاق پزشکی را مورد بحث قرار دهد. 3) تفاوت های اخلاق پزشکی سنتی و مدرن را مورد بحث قرار دهد. 4) اصول اخلاقی و تئوری های اخلاق را شرح دهد. 5) دیدگاه اسلام راجع به پزشکی را مختصراً تشریح کند. 6) سوگندنامه های معروف پزشکی را مختصراً شرح دهد. 	کلیات اخلاق پزشکی و ضرورت آن - مختصری از تاریخچه اخلاق پزشکی

جلسه دوم		
محتوی	اهداف جزئی مدت زمان لازم برای تحقق هر هدف (10 دقیقه)	هدف کلی
ارائه درس: تعریف موضوع - ضرورت موضوع - ارائه محتوی (اخلاق پزشکی در ایران قبل و بعد از اسلام - سیر تحولات اخلاق پزشکی در ایران - وضعیت موجود رشته اخلاق پزشکی، منابع، و بسترها و پیشرفت های آن - موضوعات مبتلابه اخلاق پزشکی معاصر) - ارائه مثال در هر مرحله از درس - ارائه کنفرانس دانشجویان	<p>در پایان این درس دانشجو قادر خواهد بود:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ویژگی های اخلاق پزشکی در ایران قبل از اسلام را بیان کند. 2) ویژگی های اخلاق پزشکی در ایران بعد از اسلام را بیان کند. 3) سیر تحولات اخلاق پزشکی معاصر در ایران را شرح دهد. 4) وضعیت موجود اخلاق پزشکی در ایران را مورد بحث قرار دهد. 5) موضوعات اخلاق پزشکی معاصر را تشریح نماید. 	آشنایی با تاریخچه اخلاق پزشکی در ایران

جلسه سوم		
محتوی	اهداف جزئی مدت زمان لازم برای تحقق هر هدف (10 دقیقه)	هدف کلی
<p>ارائه درس: تعریف موضوع- ضرورت موضوع- ارائه محتوی(حقوق اساسی بیماران شامل حق دانستن، حق محرمانگی و ...، راهکارهای حفظ حقوق بیماران، منشور مورد عمل حقوق بیمار، رضایتنامه بیمار، برائت و اثرات حقوقی آنها، نقد عملکرد ساختار بهداشتی درمانی از لحاظ حفظ حقوق بیماران)- ارائه مثال در هر مرحله از درس - ارائه کنفرانس دانشجویان</p>	<p>در پایان این درس دانشجو قادر خواهد بود:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) حقوق را تعریف کند. 2) حقوق اساسی بیمار را بر شمارد 3) راهکارهای حفظ حقوق بیماران را مورد بحث قرار دهد. 4) منشور حقوق بیمار را مورد بررسی قرار دهد. 5) رضایتنامه بیمار، ابعاد حقوقی و اثرات آن را مورد بحث قرار دهد. 6) برائت نامه، ابعاد حقوقی و اثرات آن را مورد بحث قرار دهد. 7) عملکرد ساختار بهداشتی درمانی کشور در حفظ حقوق بیمار را بررسی و نقد کند. 	<p>آشنایی با حقوق اساسی بیمار</p>

جلسه چهارم		
محتوی	اهداف جزئی مدت زمان لازم برای تحقق هر هدف (12دقیقه)	هدف کلی
<p>ارائه درس: تعریف موضوع- ضرورت موضوع- ارائه محتوی(تعریف و ارائه مثال از قصور، بی احتیاطی، بی مبالاتی و تقصیر، تعریف جرم و مجازات، مسئولیت اخلاقی و اثرات آن، انواع مسئولیت قانونی و اثرات آن، مفهوم کیفر، خسارت، دیه و ارتباط آنها با مسئولیت قانونی پرستاران)- ارائه مثال در هر مرحله از درس</p>	<p>در پایان این درس دانشجو قادر خواهد بود:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) قصور، بی احتیاطی، بی مبالاتی و تقصیر را تعریف کند. 2) جرم و مجازات را تعریف کند. 3) مسئولیت مدنی را تعریف و مثال ذکر کند. 4) مسئولیت کیفری را تعریف و مثال ذکر کند. 5) مسئولیت اخلاقی را تعریف و مثال ذکر کند. 6) مفهوم کیفر ناشی از مسئولیت کیفری و الزامات آن را بیان کند. 7) مفهوم خسارت ناشی از مسئولیت مدنی و الزامات آن را بیان کند. 8) دیه و نقش آن در قانون مجازات اسلامی را بیان کند. 	<p>آشنایی با قواعد حقوقی ناظر بر اعمال حرفه ای پرستاران</p>

جلسه پنجم		
هدف کلی	اهداف جزئی مدت زمان لازم برای تحقق هر هدف (20 دقیقه)	محتوی
آشنایی با آیین نامه انتظامی و مجازات های اسلامی	در پایان این درس دانشجو قادر خواهد بود: (1) قوانین ناظر بر تخلفات حرفه ای پرستاران را تشریح نماید. (2) تخلفات انتظامی پرستاران را تعریف و انواع مجازات آن را توضیح دهد. (3) تخلفات کیفی و انواع مجازات مربوط به جرایم و تخلفات پرستاران را بیان کند	ارائه درس: تعریف موضوع - ضرورت موضوع - ارائه محتوی (آیین نامه انتظامی شاغلان حرف پزشکی، مسئولیت قانونی پرستاران و دانشجویان گروه پرستاری از منظر قانون ایرانی) - ارائه مثال در هر مرحله از درس - ارائه کنفرانس دانشجویان

جلسه ششم		
هدف کلی	اهداف جزئی مدت زمان لازم برای تحقق هر هدف (10 دقیقه)	محتوی
آشنایی با استانداردهای حرفه ای ارائه خدمت پرستاری	در پایان این درس دانشجو قادر خواهد بود: (1) اصول رفتاری و اخلاقی در ارائه مراقبت را شرح دهد (2) مستند سازی مراقبت از بیمار قبل، حین و بعد از عمل را شرح دهد. (3) با مزایای مستند سازی آشنا باشد. (4) استانداردهای مستند سازی مراقبت از بیمار را بر شمارد (5) استانداردها در ارائه خدمات پرستاری را بیان کند (6) اصول ارتباط با همکاران، پزشکان و همراهان را تشریح نماید.	ارائه درس: تعریف موضوع - ضرورت موضوع - ارائه محتوی (اصول اخلاقی ارائه مراقبت - مستند سازی مراقبت - معیارهای ارائه خدمت پرستاری - اصول ارتباط با همکاران تیم درمان) - ارائه مثال در هر مرحله از درس - ارائه کنفرانس دانشجویان

جلسه هفتم		
محتوی	اهداف جزئی مدت زمان لازم برای تحقق هر هدف (20 دقیقه)	هدف کلی
<p>ارائه درس: تعریف موضوع - ضرورت موضوع - ارائه محتوی (علائم مرگ - مسائل اخلاقی در رابطه با جسد - مسائل اخلاقی در رابطه با بازماندگان - سناریو های مرگ) - ارائه مثال در هر مرحله از درس - ارائه کنفرانس دانشجویان</p>	<p>در پایان این درس دانشجو قادر خواهد بود:</p> <p>(1) مسایل اخلاقی در ارتباط با محضر را بیان کند.</p> <p>(2) مسائل اخلاقی در ارتباط با بازماندگان را بیان کند.</p> <p>(3) سناریوهای مرگ را از دیدگاه پزشکی تشریح نماید.</p> <p>(4) الگوی برخورد حرفه ای با مرگ بیمار را تشریح نماید.</p>	<p>آشنایی با مسائل اخلاقی و قانونی محضران</p>

جلسه هشتم		
محتوی	اهداف جزئی مدت زمان لازم برای تحقق هر هدف (10 دقیقه)	هدف کلی
<p>ارائه درس: تعریف موضوع - ضرورت موضوع - ارائه محتوی (منشور پژوهش هلسینکی - حقوق اساسی شرکت کنندگان در پژوهش - حقوق شرکت کنندگان با شرایط خاص - اصول جمع آوری و حفظ و از بین بردن اطلاعات - نحوه انتشار نتایج) - ارائه مثال در هر مرحله از درس -- ارائه کنفرانس دانشجویان</p>	<p>در پایان این درس دانشجو قادر خواهد بود:</p> <p>(1) بندهای منشور پژوهش های انسانی هلسینکی را تشریح نماید.</p> <p>(2) با حقوق اساسی شرکت کنندگان در پژوهش آشنا شود.</p> <p>(3) با حقوق اساسی شرکت کنندگان صغیر، مجنون، غیر رشید و اقشار خاص در پژوهش آشنا شود.</p> <p>(4) با حقوق همکاران و سازمان های ذینفع در پژوهش آشنا شود.</p> <p>(5) با اصول جمع آوری، نگهداری و معدوم کردن اطلاعات آشنا شود.</p> <p>(6) با اصول انتشار نتایج پژوهش آشنا شود.</p>	<p>آشنایی با اصول اخلاقی در پژوهش های انسانی</p>